

Stockholm 28 januari 2013
Dnr 7-2012-5

Budgetpropositionen ett valår m.m.

Riksdagsstyrelsen beslutade den 7/11 att skicka ut en promemoria (Dnr 049-780-2011/12) på remiss till fyra myndigheter, Riksrevisionen, Riksdagens ombudsmän, Regeringskansliet (Finansdepartementet) och Finanspolitiska rådet. Promemorian behandlar tre frågor om budgetprocessen.

1. Tidpunkten när budgetpropositionen ska lämnas under valår.
2. Tidpunkten när utgiftsområdesindelningen ska kunna ändras.
3. Ett ev. slopande av hänvisningen i riksdagsordningen till budgetlagen.

Utredningen föreslår att budgetpropositionen under valår ska lämnas senare än i dag. Finanspolitiska rådet har inga invändningar mot detta och utvecklar sitt ställningstagande nedan. Vad gäller de andra punkterna - tidpunkten när utgiftsområdesindelningen ska kunna ändras och ett ev. slopande av hänvisningen i riksdagsordningen till budgetlagen föreslår utredningen inga förändringar av dagens ordning. Finanspolitiska rådet ser ingen anledning att lämna några synpunkter i dessa frågor.

Tidpunkten när budgetpropositionen ska lämnas under valår.

För att skapa mer tid för regeringens arbete med budgeten efter ett val beslutade riksdagen i november 2010 att flytta valdagen från den tredje till den andra söndagen i september. För att den extra veckan ska kunna användas av regeringen krävs dock även en ändring av riksdagsordningens regler för när budgetpropositionen ska lämnas, eftersom den tidpunkten är kopplad till valet. För närvarande gäller följande tidpunkter för budgetpropositionen under ett valår.

- Om det inte blir ett regeringsskifte ska budgetpropositionen lämnas en vecka efter riksmötets öppnande vilket normalt innebär 22 dagar efter valet.
- Vid ett regeringsskifte ska budgetpropositionen lämnas inom tio dagar efter det att en ny regering har tillträtt.
- Om regeringsbildningen drar ut på tiden måste budgetpropositionen ändå läggas senast den 15 november.

Utredningen föreslår att tidpunkterna ändras på följande sätt:

- Om det inte blir regeringsskifte ska budgetpropositionen lämnas senast två veckor efter riksmötets öppnande i stället för som i dag, efter en vecka. Den extra vecka som den tidigarelagda valdagen ger kan då utnyttjas av regeringen för budgetarbete samtidigt som riksdagen får lika mycket tid på sig som i dag.
- Vid ett regeringsskifte ska budgetpropositionen lämnas senast tre veckor efter det att en ny regering har tillträtt i stället för som i dag, efter tio dagar. Detta innebär en förlängning av regeringens tid för budgetarbete med elva dagar, varav av sju kommer från den tidigarelagda valdagen. Övriga fyra dagar erhålls genom att riksdagen komprimerar sitt arbete med budgeten.
- Om regeringsbildningen drar ut på tiden måste budgetpropositionen ändå läggas senast den 1 november i stället för som i dag, den 15 november.

Utredningen har analyserat konsekvenserna av en förkortad riksdagsbehandling med fyra dagar och kommit fram till att en sådan förkortning är möjlig utan stora negativa konsekvenser. Motionstiden på 15 dagar lämnas oförändrad och riksdagens så kallade rambeslutsmodell upprätthålls. Detta gäller även om det absolut sista datumet för att lämna budgetpropositionen, den 1 november, skulle behöva utnyttjas.

Finanspolitiska rådet har inget att invända mot utredningens förslag. Om regeringen sitter kvar efter ett val får den en extra vecka till budgetarbetet utan att riksdagens tid inskränks. Detta är oproblematiskt. Vid ett regeringsskifte är tiden för den nytilträdde regeringen att sätta sin prägel på sin första budgetproposition i dag mycket knapp. Det är därför välkommet att denna tid förlängs. Förlängningen sker dels genom att valdagen tidigareläggs en vecka, dels genom att riksdagen komprimerar sin budgetberedning med fyra dagar. Avgörande för rådets bedömning har varit att förlängningen av tiden för regeringen inte sker på bekostnad av riksdagens beslutsmodell eller möjligheterna för riksdagen att genomföra en meningsfull budgetberedning.

Lars Jonung
(ordförande)

John Hassler
(vice ordförande)

Anders Björklund

Steinar Holden

Eva Lindström

Irma Rosenberg